HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

אמר רבי נראין דברי רבי יהודה בן אגרא בשלא בדקה ודברי חכמים בשבדקה מאי בדקה ומאי לא בדקה אמר רבא אשכחתינהו לרבנן דבי רב דיתבי וקאמרי [א]הכא במאי עסקינן כגון שבדקה עצמה ולא בדקה חלוקה ואף עצמה לא בדקה אלא בין השמשות (א)דרבי יהודה ובבין השמשות דר' יוסי לא בדקה דרבנן סברי בבין השמשות דרבי יוסי ליליא הוא והא בדקה בבין השמשות דרבי יהודה ור' יוסי לטעמיה דאמר בין השמשות ספיקא הוי ואמינא להו אנא אילמלי ידיה בעיניה כל בין השמשות יפה אתם אומרים עכשיו שמא עם סלוק ידיה ראתה ואמרו לי כי קאמרינן [ב]כשנתנה ידיה בעיניה כל בין השמשות אמר רבי נראין דברי רבי יהודה בן אגרא כשלא בדקה מאי לא בדקה אילימא דבדקה בדרבי יהודה ולא בדקה בדרבי יוסי מכלל דרבי יהודה סבר אע"ג דבדקה בתרווייהו חיישא הא בדקה אלא פשיטא דלא בדקה לא בדרבי יהודה ולא בדרבי יוסי אבל בדקה בדר' יהודה ולא בדקה בדר' יוסי לא חיישא אלמא בין השמשות דר' יוסי לרבי ליליא הוא אימא סיפא ודברי חכמים כשבדקה מאי בדקה אילימא דבדקה בדרבי יהודה ולא בדקה בדרבי יוסי מכלל דרבנן סברי אע"ג דלא בדקה בתרווייהו לא חיישינן הא לא בדקה אלא פשיטא דבדקה בין בדר' יהודה ובין בדרבי יוסי אבל בדקה בדר' יהודה ולא בדקה בדר' יוסי חיישינן אלמא בין השמשות דרבי יוסי לרבי ספקא הוי קשיא דרבי אדרבי ה"ק נראין דברי רבי יהודה בן אגרא לרבנן דלא בדקה כלל לא בדרבי יהודה ולא בדרבי יוסי שאף חכמים לא נחלקו עליו אלא דבדקה בדר' יהודה ולא בדקה בדר' יוסי אבל היכא דלא בדקה כלל מודו ליה ורמינהו הרואה כתם לראיה מרובה חוששת לראיה מועטת אינה חוששת זו דברי רבי יהודה בן אגרא שאמר משום רבי יוסי א"ר אני שמעתי ממנו שאחת זו ואחת זו חוששת ומן הטעם הזה אמר לי ומה אילו נדה שלא הפרישה בטהרה מן המנחה ולמעלה לא תהא בחזקת טמאה ונראין דבריו כשבדקה מאי בדקה אילימא דבדקה בדר' יהודה ולא בדקה בדרבי יוסי מכלל דרבי יהודה בן אגרא סבר אע"ג דלא בדקה לא בדר' יהודה ולא בדר' יוסי לא חיישא והא לא בדקה אלא פשיטא דבדקה בין בדר' יהודה ובין בדרבי יוסי מכלל דרבי יהודה בן אגרא סבר בדקה בדר' יהודה ולא בדקה בדר' יוסי לא חיישא אלמא בין השמשות דרבי יוסי לר' יהודה בן אגרא ליליא הוא קשיא דרבי יהודה בן אגרא אדר' יהודה בן אגרא בשלמא בלא רבי לא קשיא התם דבדקה בדר' יהודה ולא בדקה בדר' יוסי הכא דבדקה נמי בדר' יהודה ובדר' יוסי אלא בדרבי קשיא תרי תנאי ואליבא דרבי יהודה בן אגרא האי תנא סבר שלים בין השמשות דר' יהודה

והדר

א"ר נראין כו'. כולה מפרש לה: הכא במאי עסקינן. פלוגתא דרבנן ורבי יהודה בן אגרא: כשבדקה עצמה. כל שני בין השמשות: ולא בדקה חלוקה. בשני ימים אלא בג' ומצאה ב' גריסין ולפי שלא בדקה חלוקה עד הנה לא ידעה מאימת הן באין לפיכך יש לחוש שמא בשני בין השמשות ראתה או אחת ביום ראשון ואחת בין השמשות של מחר דהוו להו ג' ראיות: בין השמשות דרבי יהודה. במה מדליקין [ב] הכסיף העליון ולא הכסיף התחתון [ג] ושיעורו חצי מיל ולר' יוסי כהרף עין ובסוף היום הוא זה נכנס וזה יוצא: והא בדקה בבין השמשות דרבי יהודה. הלכך לא ראתה אחת מהן בין השמשות שתעלה לחומר ב' ימים: ספקא הוא. דחיישינן שמא לאחר סילוק ידיה בבין השמשות דרבי יוסי חזאי והוא עולה לשני ימים והוו להו שלשה ימים רצופים ולרבנן לילה הוא ואפילו חזאי לא הוו להו שלשה ראיות: אילמלי ידיה בעיניה. באותו מקום: כל בין השמשות. דרבי יהודה: יפה אתם אומרים. לרבנן דלא חיישי כיון דכל בין השמשות דר' יהודה לא חזאי: אימור עם סילוק ידיה ראתה. דהא בין השמשות דרבי יהודה ארוך הוא: נראין דברי רבי יהודה. דחייש: בשלא בדקה. ומדקאמר רבי בהא ס"ל כרבי יהודה אבל בשבדקה לא ס"ל כוותיה מכלל דרבי יהודה בן אגרא אפילו בדקה נמי חייש ומאי לא בדקה אי נימא ה"ק רבי רואה אני את דברי ר' יהודה בשלא בדקה בדרבי יוסי ואע"ג דבדקה בדר' יהודה דאיכא לספוקי בבין השמשות דרבי יוסי אבל איני רואה את דבריו כשבדקה בשניהם: מכלל דרבי יהודה אפילו בדקה בתרווייהו חייש. הא ודאי בין השמשות לא חזאי ואין לך לחלוק ראיה אחת לשתים: אלא פשיטא דלא בדקה לא. בהא ולא בהא דחוששת שמא ראתה בבין השמשות דר' יהודה: אבל בדקה בדר' יהודה. אין אני רואה את דבריו לחוש לזיבה: אלמא. קסבר רבי בין השמשות דרבי יוסי לילה הוא והראייה שבה אינה עולה לשתים: אי נימא כשבדקה בדרבי יהודה ולא בדרבי יוסי. וקאמר רבי בזו אני רואה את דבריהם דלא חיישינן אבל לא בדקה לא בזו ולא בזו איני רואה את דבריהם דהנא סבירא לי דחיישא: מכלל דלרבנן אע"ג דלא בדקה לא בהא ולא בהא לא חיישא והא לא בדקה. ויש לחוש לראיית בין השמשות המתחלקת לשתים: אלא פשיטא. דנראין דברי חכמים כשבדקה דקאמר רבי שבדקה בשניהם קאמר אבל באחד מהן דקאמרי אינהו נמי לא חיישא איני רואה דבריהם דכיון דלא בדקה בדר' יוסי יש לחוש לראיית בין השמשות. אלמא לרבי ספקא הוא כו': ה"ק. הכי נראין דקאמר רבי לאו לטעמיה דנפשיה קאמר דתידוק מינה מדקאמר בזו אני רואה את דברי זה ובזו איני רואה מכלל דאינהו בתרווייהו פליגי ותקשי לך אלא רבי לפרושי פלוגתייהו אתא לאשמועינן במאי פליגי וה"ק נראין דברי ר' יהודה לחכמים ומודים לו דחיישינן כשלא בדקה לא בזה ולא בזה שדברי חכמים כשבדקה באחד מהני דקסברי בין השמשות דרבי יוסי לילה הוא ורבי יוסי לטעמיה דאמר ספקא הוא הילכך עד שתבדוק בשניהם יש לחוש בראיית בין השמשות: לראייה מרובה. ג' גריסין בועודות: לראייה מועטת. שני גריסין בועודות: ממנו. מדרבי יוסי: שלא הפרישה בטהרה. בשביעי שלא בדקה בין השמשות: לא תהא בחזקת טומאה. ואינה טובלת לערב ואע"פ שהפרישה בטהרה שחרית. אלמא משראתה הויא כל היום בחזקת חוזרת ורואה עד גמר היום אף זו הואיל ולא בדקה בין השמשות שלם איכא למיחש דלמא בסוף בין השמשות ראתה והיא עולה לשתי ראיות: ונראין לי דבריו. ומודה אני לו: כשבדקה. בין השמשות שלם תו לא חיישא ובשלא בדקה אני חולק עליו: קשיא דרבי יהודה אדר' יהודה. דלעיל ס"ל בין השמשות דרבי יוסי ספיקא הוא: בשלמא בלא רבי. אי לא פירש רבי לפלוגתייהו בין לעיל בין הכא לא הוה קשיא דרבי יהודה אדר' יהודה התם דבדקה כו': אלא בדרבי. מכי אתא רבי לפרושי פלוגתייהו ולא מתוקמא לן אלא כדפירשה דלרבי יהודה דלעיל ספיקא הוא והכא מיתחזי דלילה הוא קשיא:

והדר

אבל בדקה בדרבי יהודה כו'. וא"ת דלמא אבל בדקה בדרבי יוסי ולא בדקה בדר' יהודה לא חיישינן דבין השמשות דר' יהודה יממא הוא וי"ל דבהא ר' יהודה בן אגרא מודה דלא חיישינן כיון דבדקה בדר' יוסי:

שאף חכמים לא נחלקו כו'. בכמה דוכתין משני כי הכא אבל בפרק הזהב (ב"מ דף נג.) גבי חומש ומעשר ובפרק כל הבשר (חולין דף קט.) גבי אפשר לסוחטו לא משני הכי משום שיכול ליישב בענין אחר בהגהה מועטת[ג]:

ומה אילו נדה שלא הפרישה כו'. וא"ת דבפ"ב (דף סח:) לקמן א"ר יוסי גופיה דהיא בחזקתה וי"ל דהתם איירי בשבדקה יום ב' או יום ג' ומצאתה טהורה (א) שפסקה והכא בדלא בדקה א"נ הכא איירי שבדקה שחרית של שביעי ומצאתה טמא:

[ד] **מכלל** דרבי יהודה בן אגרא סבר בדקה בדר' יהודה ולא בדקה בדרבי יוסי אינה חוששת. השתא הוה מצי למיפרך הא משמיה דרבי יוסי קאמר וא"ת ואימא מכלל דרבי יהודה בן אגרא סבר דבדקה בדר' יוסי גרידא אינה חוששת ורבי סבר חוששת כיון דלא בדקה בדרבי יהודה דבין השמשות דרבי יוסי מישך שייך בדר' יהודה כדאמר בסוף והשתא לא הוה צריך למימר תרי תנאי ואליבא דר' יהודה בן אגרא וי"ל דומיא דברייתא דלעיל דמיירי רבי יהודה בן אגרא כשבדקה בדרבי יהודה ולא בדקה בדרבי יוסי:

עצמה

מסורת הש"ס

א) ברכות ב: שבת לד:, ב) [שבת לד:], ג) [וע' היטב תוס' ב"מ נג. ד"ה מכלל ותוס' חולין קט. ד"ה נראין], ד) עיין רש"א ומהר"מ,

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה ומה אילו וכו' ומצאתה טהורה דכיון שפסק פסק והכא בלא בדקה:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה בין השמשות דר"י וכו' ושיעורו חצי מיל. וכן נקיט רש"י ברכות דף ב ע"ב ד"ה והלא כהנים. וקשה לי הא בשבת איתא דלר"י בה"ש תרי תלתי או ג' רביע מיל וצ"ע:

תוס' הרא"ש

אבל בדקה בדר' יהודה ולא בדקה בדר' יוסי לא חייש וא"ת דילמא בדקה בדר' יוסי ולא בדקה בדר' יהודה לא חייש דבין השמשות דר' יהודה יטמא הוא. וי"ל דבהא ר' יהודה בן (גמדא) [אגרא] מודה דמותרת כיון שבדקה בדר' יוסי: ומה אילו נדה שלא הפרישה בטהרה מן המנחה ולמעלה לא תהא בחזקת טמאה. ותימה הא בפרק תינוקת ר' יוסי אומר דהיא בחזקת טהרה וי"ל דהתם מיירי שבדקה ביום ראשון או שני ומצאה טהור (וה"ה) [והכא] בדלא בדקה א"נ הכא מיירי שבדקה שחרית של שביעי ומצאתה (טהורה) [טמא]:

מכלל דר' יהודה בן אגרא סבר בדקה בדר' ולא [בדקה] בדר' יוסי לא חיישי השתא הוה מצי למיפרך הא משמיה דר' יוסי קאמר. ותימה אימא מכלל דר' יהודה בן אגרא סבר בדקה בדר' יוסי גרידא אינה חוששת וברייתא דלעיל דקאמר ר' יהודה בן אגרא חוששת בבדקה בדר' יהודה ולא בדר' יוסי ורבינו מאיר תירץ דהאי דלא משני הכי משום דמתירוץ זה לא הוה משני מידי דלעולם צ"ל דפליגא תנא דבריית' דלעיל אתנא דברייתא דהכא סבר ר' דבין השמשות דר' יוסי מישך שייך בדר' יהודה הילכך צריכה לבדוק בשניהם ולר' יהודה בן אגרא שלים בין השמשות דר' יהודה והדר מתחיל בין השמשו' דר' יוסי וא"כ מאי קאמר לעיל נראין דברי ר' יהודה בן אגרא לחכמים דהיינו ר' יהודה בשלא בדקה בתרווייהו הא בדקה בדר' יהודה ולא בדר' יוסי אין נראין דבריו לחכמים אבל אליבא דר' יוסי נראין דבריו ולפי תנא דברייתא' דהכא אף לר' יוסי אין נראין דבריו אליבא דר' דהא כיון דס"ל לר' דבהש"מ דר' יוסי מישך שייך בדר' יהודה ליכא למיחש למידי: [מכאן שייך לע"ב] **עצמה** וקדשים למפרע. פרש"י עצמה לטהרות. ותימה כיון דתנא מטמאה לטהרות כ"ש לקדשים וי"ל דתנא קדשים לגלויי דעצמה היינו לטהרות חולין שנעשו על טהרת תרומה או על טהרת הקדש. א"נ תנא קדשים לרבותא דרשב"א דאמר אף קדשים אינה מטמאה.

עין משפט נר מצוה

נג א ב מיי' פ"ט מהל' איסורי ביאה הל"ג וע"ש:

תוס' הרא"ש (המשך)

ומיהו קשה דלישנא דעצמה לא משמע טהרות וע"ק דלרשב"א דאמר בסמוך יומו אבל אם ראתה כתם ביום שלפני הראיה כתמה טמא למפרע ומקולקלת למניינה אלמא כתמה חמור מראייתה דבראיה ליכא קלקול למניינה למפרע כדאמר לעיל בפ"ק אע"פ שאמרו מטמאה מעת לעת אינה מונה אלא משעה שראתה. ומי' מצינן למימר דבסמוך לא איירי אלא לטהרות וקדשים שמטמאה במגע לפני מציאת הכתם מעת לעת. ונראה לפרש דמטמאה עצמה היינו דמקולקלת למניינה משעת הכיבוס ור' שמעון אומר אף קדשים שנגעה בהם למפרע אין טמאין משעת הכיבוס אלא מעת לעת וכ"ש שאינה מקולקלת למניינה משעת הכיבוס אבל מעת לעת קודם מציאת הכתם מודו דמקולקלת למניינה כדאיתא בסמוך. ותימה מ"מ מצינו כתמה חמור מראייתה לר' שמעון דראייה אינה מקולקלת למניינה כלל וי"ל דלא קאמר שלא יהא כתמה חמור מראייתה כלל אלא לענין הזמן שלא נטמאת משעת כיבוס אלא מעת לעת גרידא כמו בראייה אבל לענין קלקול מניינה מעת לעת מסתברא דברואה אינה מקולקלת כיון דהשתא חזאי מגופה ראיה ודאית נהי דלענין מגע מטמינן מעת לעת לענין קלקול מניינה לא מחמרינן בה כולי האי. אבל כתם דלא ידעה מתי נפק מגופה מסתבר למימר דמקולקלת למניינה מעת לעת דכל טומאת כתם ספק הוא הילכך מעת לעת מחזקינן בה טומאה מספק: אמר רב נחמן איפוך. פרש"י נראין דברי מדבריו א"נ שהוא מעוותה ואני מתקנה והמחמיר עדיף: **שהוא** מתקן הלכותיה לידי זיבה. פרש"י שאינה זבה (מה ר') [מיד] לר' שמעון כמו לר' שהיא זבה בשמיני לכתמה ולר' שמעון אינה זבה עד יום שמיני לראיתה. ותימה דלר' שמעון נמי מקולקלת למניינה אם ראתה יום ח' לכתמה ואדרבה ר' שמעון מחמיר טפי שאפי' מעת לעת לכתמה היא מקולקלת. ועוד תימה גדול לומר דלר' סופרת ז' ימי נדות מיום הכתם וטובלת דע"כ לא קא"ר אלא תולה כתמה בראייתה שלא נטמאנה מחמת הכתם למפרע אבל לתלות ראייתה בכתמה ולעשות

והדר